

DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Dalyko pavadinimas	Mokslų kryptis (šaka) kodas	Fakultetas	Skyrius
Nedemokratiniai politiniai režimai ir ūkiai XX amžiuje	Istorija ir archeologija H 005	Lietuvos istorijos institutas	XX a. istorijos

Studijų būdas	Kreditų skaičius ECTS	Studijų būdas	Kreditų skaičius
paskaitos ir seminarai		konsultacijos	2
individualus	3	paskaitos ar seminaro parengimas	2.5

Viso: 7,5 kreditai

Dalyko anotacija
Nepaisant lūkesčių praėjusio amžiaus pabaigoje, demokratijos plėtra visuotinai neįstovėjo. Vis labiau ryškėja dviejų skirtingų politinių režimų – demokratinio bei autoritarinio (ar totalitarinio) prieštata. Nedemokratiniai politiniai režimai esama beveik visuose pasaulio kontinentuose, išskyrus Australiją. Dalykas nagrinėja politinių santvarkų ir ekonomikos istorinės raidos santykį, problemą, ar iš tiesų autokratinės ir totalitarinės sistemos gali būti ekonominiškai efektyvios, kokios yra jų stipriosios pusės ir kokie trūkumai? Į politinę istoriją žvelgiama per ekonominės raidos prizmę, atskleidžiant ne tik į politinių sprendimų poveikį ekonomikos plėtrai, bet ir į ekonominės situacijos įtaką politinio režimo elgsenai, jo vykdomų represijų, diskriminacijos intensyvumui ir lygiui. Svarbus dėmesys skiriamas politinių ir ūkinių sprendimų priėmimo mechanizmams, socialinei ir ekonomikos kontrolei. Pagrindinės teorinės prieigos remiasi autoritarizmo politinės ekonomijos darbais, žaidimų, racionalaus pasirinkimo, raidos priklausomybės (path-dependency), socialinių tinklų ir imperijų (post-kolonializmo) teorinėmis įžvalgomis. Nemažas dėmesys skiriamas postalinistinio laikotarpio sovietinės politinės sistemos raidai, centro-periferijos santykių įtakai sovietinių respublikų ūkio raidai, sovietinio režimo vykdytai visuomenės kontrolei pasitelkiant ekonominius svertus.
Pagrindinė literatūra
Daron Acemoglu, James A. Robinson, Why Nations Fail: The Origins of Power, Prosperity, and Poverty. Profile Books, 2013. Ivan T. Berend, An Economic History of Twentieth-Century Europe. Economic Regimes from Laissez-Faire to Globalization, University of California, 2016 Paul R. Gregory, The Political Economy of Stalinism: Evidence from the Soviet Secret Archives. New York: Cambridge University Press, 2003 Michael Geyer, Sheila Fitzpatrick, Beyond Totalitarianism: Stalinism and Nazism Compared, New York: Cambridge University Press, 2009 Saulius Grybkauskas, Sovietinė nomenklatura ir pramonė Lietuvoje 1965-1985, Vilnius, LII leidykla, 2011 Philip Hanson, The Rise and Fall of the The Soviet Economy: An Economic History of the USSR from 1945, Routledge, 2003. Herbert P. Kitschelt, Zdenka Mansfeldova, Radoslav Markowski, Gabor Toka, Post-Communist Party Systems, Competition, Representation, and Inter-Party Cooperation (Cambridge University Press, 1999)

Valery Lazarev, Eugenia Belova, Funding Loyalty: The Economics of the Communist Party, Yale University Press, 2012
 Aivars Stranga, Kārļa Ulmaņa autoritārā režīma saimnieciskā politika 1934-1940, Latvijas Universitate, 2020.
 Gediminas Vaskela, Lietuva 1939-1940 metais : kursas į valstybės reguliuojamą ekonomiką, LII leidykla, 2002.
 Ronald Wintrobe, The Political Economy of Dictatorship, Cambridge University Press, 2012

Konsultuojančiųjų dėstytojų vardas, pavardė	Mokslo laipsnis	Svarbiausieji darbai mokslo kryptyje (šakoje) paskelbti per pastaruosius 5 metus
Saulius Grybkauskas	Dr.	Saulius Grybkauskas, Governing the Soviet Unions's National Republics. The Second Secretaries of the Communist Party, Abingdon and New York: Routledge, 2021 S. Grybkauskas, M. Tamošaitis, <i>Žmogus, jungęs epochas. Algirdo Brazausko politinė biografija</i>, Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras, 2019 Li Bennich – Bjorkman, Saulius Grybkauskas, Moscow and Non – Russian Republics in the Soviet Union. Nomenklatura, Intelligentsia, and Centre-Periphery Relations, London and New York: Routledge, 2022 Saulius Grybkauskas, Rūta Grišinaite, <i>Inžinieriai pagal planą. Techninis mokymas ir specialistų rengimas Lietuvoje 1944-1990 metais</i>, Vilnius: Lietuvos istorijos institutas, 2019. Saulius Grybkauskas, Economic Strategies and Immigration in the Soviet Union's Western Borderlands: Lithuania, Latvia and Belorussia in the 1950s and 1960s, Europe-Asia studies, 2022 Vol. 74, No. 3, p. 481-498 Saulius Grybkauskas, The Lats Generation of Engineers in Soviet Lithuania, Laima Zilinskiene, Melanie Ilic, Soviet and Post-Soviet Lithuania – Generational Experiences, Routledge, 2021, pp. 49-63 Saulius Grybkauskas, Sowjetlitauen, in: Karsten Bruggemann, Ralph Tuchenhausen, Anja Wilhelmi (eds.), Das Baltikum. Geschichte Einer Europäischen Region. Band 3. Die Staaten Estland, Lettland und Litauen, Hierseemann Verlag, 2020, s.s. 421-465
Patvirtinta Istorijos ir archeologijos mokslo krypties Doktorantūros komiteto posėdyje 2024 m. spalio mėn. 24 d , protokolo Nr. 15600-KT-510		
Doktorantūros komiteto pirmininkė prof. habil. dr. Tamara Bairašauskaitė		